

- Hodnocení učitelů a poskytování zpětné vazby
- Školní klima a principy
- Přesvědčení učitelů o správném způsobu výuky a vyučovací praxe

Téma: Vzdělávání učitelů od počátečního vzdělávání přes zaškolování až po průběžné profesní vzdělávání

Řada výzkumů uvádí, že kvalita učitelů zásadně ovlivňuje výsledky žáků (Darling-Hammond, 1999; Heyneman a Loxley, 1983; Luschei a Carnoy, 2010). V souladu s tím bylo téma *Vzdělávání učitelů, od počátečního vzdělávání přes zaškolování až po průběžné profesní vzdělávání* ohodnoceno řídicím výborem šetření TALIS (Board of Participating Countries of the Teaching and Learning International Survey) jako vysoce prioritní. V rámci tohoto tématu jsou ponechány indikátory z šetření TALIS 2008 sledující profil průběžného profesního vzdělávání (včetně druhů aktivit, míry účasti a její intenzity a procesů mentorování a zaškolování), potřeby a požadavky na profesní vzdělávání, překážky v účasti v profesním vzdělávání a vnímaný dopad těchto aktivit. Aby bylo možné prozkoumat, jak spolu souvisí vzdělávání učitelů před příchodem do praxe, zaškolovací fáze a průběžné profesní vzdělávání, byly do šetření zařazeny nové indikátory zaměřené na počáteční vzdělávání učitelů. Některé indikátory jsou mezi jednotlivými vlnami šetření ponechávány, bude tedy také možné prozkoumat vývojové tendence vybraných proměnných.

V mnoha zemích existuje více způsobů, jakými se učitelé mohou dostat ke své profesi, často je však touto cestou počáteční vzdělávání učitelů. Jak členění, tak i obsah a důraz počátečního vzdělávání učitelů se v různých zemích značně liší (OECD 2005b). Je však možné vyzorovat, že počáteční vzdělávání učitelů obvykle zahrnuje vedle vzdělávání v určitém obsahu a pedagogické přípravy také příležitosti k rozvoji praktických zkušeností.

Možnosti výzkumu sledujícího vliv počátečního vzdělávání učitelů na přesvědčení učitelů o správném způsobu výuky, na uplatňované vyučovací postupy a na efektivitu učitelů (která je měřena výsledky žáků) jsou poměrně omezené a tyto výzkumy nabízejí nesourodé výsledky. V několika šetřeních a přehledech však bylo poukázáno na pozitivní souvislost mezi počátečním vzděláváním a efektivní výukou (Darling-Hammond, Holtzman, Gatlin a Heilig, 2005; Goldhaber a Brewer, 2000; Monk, 1994; Wilson, Floden a Ferrini-Mundy, 2001; Boyd, Grossman, Lankford, Loeb a Wyckoff, 2009). Cochran-Smith a Zeichner (2005) ve své práci navíc poukázali na několik šetření, ze kterých vyplývá, že zahrnutí praktické části do počátečního vzdělávání učitelů může mít pozitivní vliv na sebevědomí učitelů a jejich motivaci k výuce, na jejich přesvědčení o správném způsobu vyučování a učení se a také na jejich vyučovací postupy. Kelchtermans a Ballet (2002) také upozornili, jak je pro praktickou orientaci důležité zařadit do fáze zaškolování rozvoj gramotnosti v oblasti mikropolitiky. Témata, která jsou v šetření TALIS 2013 poprvé, umožní prozkoumat druhy počátečního vzdělávání a zkušenosti učitelů, jejich hodnocení, jak dobře je jejich počáteční vzdělání připravilo na výkon tohoto povolání.

Ačkoliv může být z hlediska přípravy pro výkon svého povolání kladena počátečnímu vzdělávání učitelů zásadní důležitost, samotné počáteční vzdělávání učitelů nemusí v dostatečné míře nabízet všechny znalosti, které učitelé považují za důležité. Zejména praxí získané znalosti potřebné pro uplatňování vhodných postupů a pro rozhodování „jak na to“ nebývají v samotném počátečním vzdělávání dostatečně upevněny, pokud jim učitelé nevěnují další pozornost v průběžném profesním vzdělávání (Knight, 2002). V současném vzdělávacím klimatu, které klade důraz na zodpovědnost, průběžné změny a rozvoj a na stále vyšší míru různosti, pociťují učitelé neustálou potřebu nových